

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
KÖRNYEZETVÉDELEM**

Időszak:

2013. május

Dátum:

2013. június 24.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
GAZDASÁGKUTATÓ KFT.

STRATEGOPOLIS
KOMMUNIKÁCIÓS TÁRSASÁG ÉS STRATÉGIAI ILLUMÓ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
MEGHOZOTT INTÉZKEDÉSEK	2
KORMÁNYRENDELET A KÖRNYEZETVÉDELMI TERMÉKDÍJRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSÁRÓL	2
<i>Intézkedés</i>	2
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	2
<i>SWOT elemzés</i>	3
KORMÁNY-RENDELET ÚJ NITRÁTÉRZÉKENY TERÜLETEK KIJELELÉSÉRŐL	3
<i>Intézkedés</i>	3
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	3
<i>SWOT elemzés:.....</i>	4
MINISZTERI RENDELET AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSRÓL	5
<i>Intézkedés</i>	5
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	5
<i>SWOT elemzés.....</i>	6
A MEGTETT ÚTTAL ARÁNYOS DÍJRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYJAVASLAT (KÖRNYEZETVÉDELMI VONATKOZÁSOK)	6
<i>Intézkedés</i>	6
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	6
<i>SWOT elemzés (fenntarthatósági szempontok).....</i>	7
A VÍZGAZDÁLKODÁSRÓL SZÓLÓ 1995. ÉVI LVII. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA	7
<i>Intézkedés</i>	7
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	7
<i>SWOT elemzés.....</i>	8
TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK.....	8
TÖRVÉNYJAVASLAT A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI KÖZSZOLGÁLTATÁSI TEVÉKENYSÉG MINŐSÍTÉSÉRŐL	8
<i>Intézkedés</i>	8
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	9
<i>SWOT elemzés.....</i>	10
TÖRVÉNYJAVASLAT A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSÁRÓL	11
<i>Intézkedés</i>	11
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	11
<i>SWOT elemzés.....</i>	11
EGYÉB POLITIKAI TÉMÁK	12
A BIODIVERZITÁS-STRATÉGIA MEGÚJÍTÁSA	12
A HORTOBÁGYI LIFE+ PROJEKT.....	12
A MAKÓI-ÁROK NEMKONVENCÍÁLIS GÁZTELEPEINEK KITERMELÉSE	13
A MEGÚJULÓENERGIA-HASZNOSÍTÁSI CSELEKVÉSI TERV FELÜLVIZSGÁLATA	14
A RÓMAI PARTI MOBILGÁT MEGÉPÍTÉSE	15
KÜLPOLITIKAI ÉS NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	16
A VERESPATAKI ARANYBÁNYA MEGNYITÁSA.....	16
A NEONIKOTINOID TARTALMÚ CSÁVÁZÓSZEREK UNIÓS TILTÁSA	17

Vezetői összefoglaló

A tárgyhónap a 2013. év addigi legintenzívebb jogszabály-alkotási időszakát hozta. Az Országgyűlés számos a környezetpolitika fontos szabályozási területeit érintő törvényjavaslatot tárgyalt, de jelentős kormány-rendeletek is elfogadásra és kihirdetésre kerültek.

Május 10-én nyújtotta be a nemzeti fejlesztési miniszter az Országgyűlésnek az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló T/11109. sz. törvényjavaslatát, amelyet a Parlament május 27-én elfogadott. A szabályozás értelmében az e-útdíjat 2013. július elseje után a 3,5 tonnánál nagyobb össztömegű tehergépkocsik után kell megfizetni az autópályákon, autóutakon és a főutakon. A díj főúton járműkategóriánként 21,23 forinttól 67,60 forintig terjed, és a környezetvédelmi kategóriától is függ.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló T/10516. számú törvényjavaslatot 2013 márciusában nyújtotta be a Kormány nevében a vidékfejlesztési miniszter, és áprilisban kezdte el tárgyalását az Országgyűlés. A javaslat előzménye az volt, hogy az Országgyűlés 2012 nyarán módosította a vízgazdálkodásról szóló törvényt, egy átmeneti időszakra, 2015. június 30-ig felfüggesztve a geotermális kutakból kitermelt vízre vonatkozó visszatáplálási kötelezettséget.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet módosításáról szóló kormányrendelet célja a vonatkozó európai uniós jogharmonizációs kötelezettség teljesítése volt. Magyarország - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 91/676/EGK irányelv előírásait követve – felülvizsgálta a nitrátérzékeny területek listáját. Ennek megfelelően, a kormányrendelet elsődleges célja az új nitrátérzékeny területek kijelölése volt

A májusban az Országgyűlésnek benyújtott, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenység minősítéséről szóló törvényjavaslat célja, hogy az Európai Unió hulladékgazdálkodási prioritásaihoz igazodva olyan közszolgáltatási rendszer létrehozását biztosítsa, amely lehetővé teszi, hogy a közszolgáltató kiválasztásánál az eddig uralkodó gazdasági szempont mellett a szolgáltatás biztonsága és a szolgáltatás minősége is hangsúlyos értékelési szemponttá váljon. A minősítési eljárás lefolytatására a hulladékról szóló törvény a kizárólagos állami tulajdonban álló OHÜ-t hatalmazta fel. A törvényjavaslat részletesen szándékozza szabályozni a minősítés eljárási rendjét, ezen belül a kérelem tartalmi követelményeit, a kérelem vizsgálatának szabályait és szempontjait, a minősítő döntéseit, az eljárásban gyakorolható jogokat és a döntéssel szembeni jogorvoslatra vonatkozó szabályokat, valamint meghatározta az ellenőrzés szabályait.

Meghozott intézkedések

Kormányrendelet a környezetvédelmi termékdíjról szóló törvény végrehajtásáról

Intézkedés

A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény végrehajtásáról szóló 343/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 139/2013. (V. 13.) Korm. rendelet pontosítja a csomagolószereket terhelő termékdíj befizetésre vonatkozó szabályozást. Rendelkezései kiterjesztették a termékdíj-fizetés alóli mentességre jogosultak körét és azoknak a csomagolószereknek a körét, amelyek nem termékdíj kötelesek.

Fogadtatás és hatások

A környezetvédelmi termékdíj szabályozás egyik fő rendszerhibája korábban az volt, hogy nem tudta megfelelően kezelni a mezőgazdasági felhasználású fóliák kereskedelmét. A környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény (továbbiakban: Ktdt.) 2011-es módosítását megelőző időszakban sokmilliárdos kárt okozott, hogy sokan megkerülték a termékdíj-fizetést: megvették a mezőgazdasági fóliát, majd csomagolásra használták és nem fizettek utána termékdíjat¹. Az új termékdíj-szabályozás azonban aránytalan terhet ró pl. a fóliasátort használó gazdálkodókra, ugyanis a fólia-anyagot annak felhasználásától függetlenül, mint csomagolószert kezelte. A termékdíj-fizetési alóli mentesség lehetőségének bevezetése azokra az anyagokra, amelyeket a felhasználók nem csomagolási, hanem mezőgazdasági célból szereznek be, várhatóan feloldja ezt a problémát. A módosítással elkerülhetővé válik, hogy olyan termékek után is kelljen termékdíjat fizetni, amelyet a kötelezett már előre láthatóan nem tud csomagolási célra felhasználni. A termékdíj-mentességet eredményező felhasználás esetén (pl. a mezőgazdasági felhasználási célú műanyag fólia kiskereskedelmi értékesítés keretében történő beszerzése során), a csomagolószert kiskereskedelmi értékesítése esetén nem kell számlán feltüntetni záradékszöveget, azonban ha a vevő nyilatkozatot tesz a termékdíj felszámítása nélküli beszerzés érdekében, úgy a záradékszöveget ez esetben is fel kell tüntetni. A jogszabály egy másik rendelkezése csökkentette az olyan anyagok termékdíj-fizetési terhét, amely anyagok csomagolási célú felhasználása környezetvédelmi szempontból előnyösebb, mint a hagyományos csomagolószereké (pl. lebomló, újrahasznosítható csomagolóanyagok). Ezáltal az intézkedés arra ösztönzi a termelőket és kereskedőket, hogy a forgalomba hozott áruk esetében a környezetet kevésbé terhelő, könnyen újrahasznosítható anyagokat részesítsék előnyben. Az új rendelkezések szakmai szempontból ésszerűek, indokoltak, ezen kívül kedvezően érintik a mezőgazdasági termelőket, valamint az újrahasznosítható csomagolószert forgalomba hozókat. A módosítás stabil környezetet teremt az érintett vállalkozások

¹ OHÜ, személyes közlés alapján

számára, a könnyebb átvállalhatóság és a részletszabályok pontosítása könnyítéseket jelent. A mezőgazdasági termelők számára csökken az adminisztráció, mivel az átvállalás szabályai által nem keletkezik visszaigénylésük a fólia termékdíja miatt. Az új kivételek miatt azonban a rendszer adóügyi szempontból kevésbé koherens és átlátható, ami visszaéléseknek és a díjbefizetés elkerülésének is teret adhat. A termékdíj-átalány túl széles körre történő kiterjesztése ezen kívül költségvetési aggályokat is felvethet.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Gazdálkodók adminisztratív és díjfizetési terheinek enyhítése. ▪ Ösztönzés a környezetbarát csomagolóanyagok alkalmazására.	▪ Többször adminisztrációt eredményez az adóhatóságnál. ▪ Költségvetési bevételek csökkenéséhez vezet.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Környezetbarát csomagolóanyagok elterjedése. ▪ Újrahasznosítható csomagolóanyagot gyártó vállalkozások megerősödése.	▪ A díjbefizetéshez kapcsolódóan adóügyi visszaélések elterjedése.

Kormány-rendelet új nitrátérzékeny területek kijelöléséről

Intézkedés

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet módosításáról szóló Korm. rendelet célja a vonatkozó európai uniós jogharmonizációs kötelezettség teljesítése volt. Magyarország – a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 91/676/EGK irányelvnek megfelelően – felülvizsgálta a nitrátérzékeny területek listáját, majd a jelen rendeletben kijelölte az új nitrátérzékeny területeket.²

Fogadtatás és hatások

Az intézkedés hátterében egy, az Európai Bizottság és a Magyarország Kormánya közötti megállapodás állt, amelynek értelmében lehetőség nyílt arra, hogy a trágyatárolókra vonatkozó uniós előírások bevezetési határidejének meghosszabbításával átmenetileg megkíméljék a magyar állattartókat a várható költséges beruházásoktól. Magyarország

²<http://www.kormany.hu/hu/vidékfejlesztési-minisztérium/kornyezetugyert-felelos-allamtitkarsag/hirek/dontott-a-kormany-a-nitraterzekeny-teruletek-besorolasarol>

ugyanis 2011 novemberében kezdeményezte a trágyatároló kapacitás és műszaki követelmények kiépítésére vonatkozó – a Korm. rendeletben meghatározott – 2011. december 31-i teljesítési határidő meghosszabbítását 2014. december 31-ig. A Bizottság a határidő meghosszabbítással kapcsolatos végső állásfoglalást az új nitrátérzékeny területek kijelöléséhez és új cselekvési terv elfogadásának, hatályba léptetésének és a gyakorlati végrehajtás megkezdéséhez kötötte. A rendelet az előzőekben foglaltak megvalósítását szolgálja. Amennyiben nem kerültek volna kijelölésre az új nitrátérzékeny területek, vagyis nem történt volna meg a jogszabályok módosítása, akkor a Bizottság vélhetően nem adta volna hozzájárulását a trágyatárolók felújítására meghatározott határidő módosításához. Ez egyrészt több állattartó telep ellehetetlenülését, másrészt kötelezettségszegési eljárás megindítását vonhatta volna maga után. A rendeletben ezért a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) vállalást tett arra, hogy felülvizsgálja azokat a mezőgazdasági tevékenységeket is, amelyek a nitrátszennyezéssel szemben érzékeny vizekre hatással lehetnek. Az előterjesztés következtében a kijelölt nitrátérzékeny terület az ország területének kb. 68-69 százalékára emelkedett. Az újonnan kijelölésre került nitrátérzékeny területek esetében a vidékfejlesztési szaktárca javaslatot tesz cselekvési programokra, a területeken alkalmazásra javasolt „helyes mezőgazdasági gyakorlatokra”. A rendelkezés, az újonnan kijelölt nitrátérzékeny területek esetében, a 2014. év végét határozta meg az állattartó telepek trágyatároló, feldolgozó műtárgyai kialakításának határidejének (eltérő időponttal a hígtrágya tárolók és az istállótrágya tárolók tekintetében).³

SWOT elemzés:

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Az intézkedés átmenetileg (2014. év végéig) mentesíti az állattartókat a költséges beruházásoktól (pl. trágyatárolók építése, fejlesztése). ▪ Az újonnan kijelölt területeken környezetbarát gazdálkodást ír elő. ▪ EU-s kötelezettség-szegési eljárást előz meg.	▪ Környezetkímélőbb, de ugyanakkor költségesebb gyakorlatok alkalmazását írja elő gazdálkodók számára az újonnan kijelölt nitrát-érzékeny területeken, így növeli ennek a csoportnak az anyagi terheit. ▪ Lehetővé teszi, hogy az állattartók 2014. év végéig folytathassák a sokszor a környezetet károsító tevékenységüket. ▪ Adminisztratív terhek növekedése (az

³ <http://www.greenfo.hu/hirek/2013/05/13/dontott-a-kormany-a-nitraterzekeny-teruletek-besorolasarol>

	adatszolgáltatásra kötelezettek köre mintegy 20 százalékkal nő).
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Az EU Ivóvíz Irányelvének, Nitrát Irányelvének teljesítése. ▪ Állattartók felkészülhetnek a szigorúbb szabványoknak való megfelelésre. ▪ Támogatási program dolgozható ki az állattartók kötelező beruházásainak támogatására. ▪ Fenntartható, erőforrás-hatékony mezőgazdasági gyakorlatok elterjedése. ▪ A környezet nitrát-terhelésének csökkenésével arányosan csökken a nitrát élelmiszerláncba kerülésének kockázata.	▪ Az állattartók még a halasztott határidőre sem készülnek fel a gazdálkodási gyakorlatuk megváltoztatására és a beruházásokra. ▪ Az újonnan kijelölt nitrát-érzékeny területeken gazdálkodók számára túl nagy teher a környezetbarát technológiákra való átállás. ▪ Élelmiszer áremelkedés. ▪ Nem áll rendelkezésre megfelelő kapacitás a környezetbarát gazdálkodási technológiák disszeminációjára. ▪ Vizek minőségének romlása az állattartó telepek környékén.

Miniszteri rendelet az ökológiai gazdálkodásról

Intézkedés

A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti tanúsításáról, előállításáról, forgalmazásáról, jelöléséről és ellenőrzésének eljárásrendjéről szóló 34/2013. (V. 14.) VM rendelet célja, hogy az ökológiai termelés valamelyik szintjén elhelyezkedő szereplő, a tanúsító szervezet, valamint az illetékes hatóság közötti kapcsolat egyszerűbbé, áttekinthetőbbé, a közöttük lévő adatáramlás hatékonyabbá váljon. További cél volt, hogy a gazdasági szereplő az ökológiai termelési, mint minőségbiztosítási rendszerhez való tartozásának megerősítése előtérbe helyeződjön.

Fogadtatás és hatások

Az új rendelet kiadását az tette sürgetővé, hogy a kormányzati intézkedések következtében átalakultak szakigazgatási intézményrendszer szervei (Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság és Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság, valamint a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal), ezért szükségessé vált azok ökológiai termelést érintő feladatainak újraosztása is. Az illetékes hatóságok intézkedési mozgástere a rendelet

nyomán kiterjesztésre kerültek, amely az ökológiai gazdálkodás ellenőrzési rendszerében feltárt esetleges hiányosságok pótlásának hatékonyságát hivatott szolgálni.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Szabványosítja az ökológiai gazdálkodás/termék minősítésnek való megfelelés szabályait. ▪ A hatósági ellenőrzési rendszer hiányosságait pótolja.	
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Visszaszoríthatja az ökológiai termék minősítéssel való visszaéléseket. ▪ Javíthatja a magyar agrárium ökológiai termékeinek piaci helyzetét.	

A megtett úttal arányos díjról szóló törvényjavaslat (környezetvédelmi vonatkozások)

Intézkedés

Május 10-én nyújtotta be a nemzeti fejlesztési miniszter az Országgyűlésnek az autópályák, autótutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló T/11109. sz. törvényjavaslatát, amelyet a Parlament május 27-én elfogadott. A szabályozás értelmében az e-útdíjat 2013. július elseje után a 3,5 tonnánál nagyobb össztömegű tehergépkocsik után kell megfizetni az autópályákon, autótutakon és a főutakon. A tarifákat nem a törvény rögzítette, hanem végrehajtási rendelet.

Fogadtatás és hatások

A megtett úttal arányos díjszabás a szállítókát a szállítási út minimalizálására ösztönzi, ezáltal erősíti a helyi termékek regionális kereskedelmi rendszereit. Ezzel szemben az időszakra vonatkozó útdíjak (pl. autópálya-matricák) esetében a szállító abban volt érdekelt, hogy minél több hasznos szállítási utat tudjon a járműve megtenni, lehetőleg kitöltve a kifizetett időszak egészét. Az intézkedések tehát várhatóan csökkentik a megtett átlagos szállítási távokat, így hozzájárulhat az utak tehermentesüléséhez és csökkentheti a közúti szállítással járó környezeti problémákat (légszennyezés, rezgés- és zajszennyezés, balesetek során bekövetkezett szennyezési esemény). Az intézkedés további pozitívuma, hogy a díj megszabásánál (amely főúton járműkategóriánként 21,23 forinttól 67,60 forintig terjed) a

környezetvédelmi kategóriákat is figyelembe veszi, így ösztönözve a környezetkímélőbb járművek elterjedését. Megfelelő magas díjszabás esetén az útdíj versenyképes alternatívává teheti a környezetbarátabb szállítási módozatokat (pl. vasút, víziút). Az intézkedés veszélye, hogy a mellékutakra terelheti az áruforgalmat.

SWOT elemzés (fenntarthatósági szempontok)

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Útminimalizálásra ösztönöz. ▪ A díj megszabásánál a környezetvédelmi kategóriát figyelembe veszi.	▪ A vidék – nagyvárosi relációban szállított minőségi friss áruk árának növekedése.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Helyi termékek regionális kereskedelmének ösztönzése. ▪ Versenyképes alternatívává válhatnak a környezetbarátabb szállítási módozatok. ▪ A környezeti terhelés csökkenése. ▪ Az utak amortizációja lassul.	▪ A forgalom mellékutakra terelődhet. ▪ A környezetbarátabb szállítási módozatok rendelkezésre nem állása.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása

Intézkedés

Március 22-én nyújtotta be dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter a Kormány nevében a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat célja az volt, hogy a kizárólag energiahasznosítás céljából kitermelt termálvizek általános visszatáplálási kötelezettsége választható lehetőség legyen.

Fogadtatás és hatások

2013. március tárgyhavi Környezetpolitikai elemzésben leírtakhoz képest a javaslattal kapcsolatban új fejlemény, hogy a Fidesz országgyűlési képviselőcsoportja kezdeményezésére a törvényjavaslat módosító indítványairól történő szavazás lekerült az Országgyűlés 2013. május 6-ai ülésnapjának napirendjéről. A törvényjavaslat módosításáról dönteni hivatott szavazás elhalasztásának oka, hogy felmerült az egykor MOL tulajdonban lévő, szénhidrogén szempontjából meddő szénhidrogén (CH) kutaknak átalakítása termálvíz energetikai célú kitermelésére. Egyben felmerült a kutak engedély nélkül történő megnyitásának veszélye is. Ennek szellemében a kormánypárti képviselők előkészítették majd benyújtották módosító indítványukat az egykor a MOL tulajdonában lévő, később

privatizált, esetleg külföldi tulajdonba került, termálvíz kivételére alkalmas kutak kezelésével kapcsolatban. A törvénymódosítással a termálkút létesítési engedélyére vonatkozó szabályok nem változtak, továbbra is kizárólag vízjogi engedéllyel maradt létesíthető és működtethető minden olyan kút, amelyből termálvizet energetikai céllal kívántak kitermelni, illetve a hasznosítást követően elhelyezni. Mindebből következett, hogy bármely, arra alkalmas meddő CH kút energetikai célú termálvíz kitermelő kúttá történő átalakítása vonatkozásában továbbra is elengedhetetlen feltétel maradt a vízjogi létesítési engedély megszerzése.

További értékelési szempontokat szolgáltatott a környezetvédelmi civil szervezetek májusi tiltakozó megnyilatkozásai az intézkedés ellen. Benkő Dániel Ferenc, a WWF éghajlatváltozás program munkatársának nyilatkozata szerint a Kormány fel szándékozta áldozni a termálvíz-kincs jövőjét a termelők rövid távú hasznáért cserébe. A termálvizet használók ugyanakkor arra hívtak, hogy a vizsgálatok szerint a kivett víz természetes úton pótlódik, ezért nincs szükség a visszatáplálásra. „Mi lesz azonban akkor, ha a Kormány rövidlátó politikája miatt kirobban hazánkban a termálvízláz, és kutak ezrei csapolják majd egyre fogyó kincsünket?” – tette fel nyilatkozatában a kérdést Benkő Dániel. A törvényjavaslat módosított változatát május 27-én fogadta el az Országgyűlés.

SWOT elemzés (A 2013. március tárgyhavi Környezetpolitikai elemzésben található SWOT analízis kiegészítése)

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Szabályozza a meddő szénhidrogén-kutakból való termálvíz-kivételt.	
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Költséghatékony geotermális kútszrendszerek kialakítása, a meddő szénhidrogén kutak környezeti szempontból ellenőrzött felhasználásával.	

Tervezett intézkedések

Törvényjavaslat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenység minősítéséről

Intézkedés

A májusban az Országgyűlésnek benyújtott, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenység minősítéséről szóló törvényjavaslat célja, hogy az Európai Unió

hulladékgazdálkodási prioritásaihoz igazodva olyan közszolgáltatási rendszer létrehozását biztosítsa, amely lehetővé teszi, hogy a közszolgáltató kiválasztásánál az eddig uralkodó gazdasági szempont mellett a szolgáltatás biztonsága és a szolgáltatás minősége is hangsúlyos értékelési szemponttá váljon. A törvényjavaslat részletesen szándékozta szabályozni a minősítés eljárási rendjét, ezen belül a kérelem tartalmi követelményeit, a kérelem vizsgálatának szabályait és szempontjait, a minősítő döntéseit, az eljárásban gyakorolható jogokat és a döntéssel szembeni jogorvoslatra vonatkozó szabályokat, valamint meghatározta az ellenőrzés szabályait.

Fogadtatás és hatások

A közszolgáltatók minősítésére vonatkozó szabályozás kialakítása azért sürgető feladat, mert 2013 májusában hiányzott az a szabályozó- és követelményrendszer, amely alapján a hatályos szabályok szerint a közszolgáltatás ellátható lenne a jövőben Magyarországon. A hulladékról szóló törvény korábbi módosítása tette lehetővé azt, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási engedély megszerzése után a közszolgáltatókat az OHÜ minősítse, az önkormányzatok időben szerződést tudjanak kötni a közszolgáltatókkal, és ez az átalakulási folyamat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásban 2013. év végéig lezárulhasson. A minősítésre vonatkozó szabályrendszer elfogadásának hiánya veszélyeztetné a lakossági hulladékgazdálkodási közszolgáltatás biztonságát. A közszolgáltatásban bekövetkező esetleges szünetek (érintsenek akár egy kistélepet is, vagy tartson akár rövid ideig is) a választásokat megelőző évben komoly politikai presztízsveszteséget eredményezhet a kormányzati, önkormányzati oldalon.

A törvényjavaslat összhangban áll azzal a kormányzati szándékkal, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás állami valamint önkormányzati irányítás alatt történjen. A rendelkezésnek a lerakási járulékából származó bevétel egy részének a közszolgáltatókhoz való kompenzáció-szerű visszajuttatására vonatkozó része komoly politikai viták tárgya lett. A Vidékfejlesztési Minisztérium és a Fidesz-KDNP önkormányzati kabinet között kialakult és egész hulladékgazdálkodási reformot végigkísítő véleménykülönbség megmutatkozott a fent említett kompenzációval kapcsolatos szabályozás megvitatása során. A törvényjavaslat környezetvédelmi, fenntarthatósági, zöldgazdaság-fejlesztési céljait az szolgálja, a törvényjavaslatnak a lerakási járulékából származó költségvetési bevétel felhasználására vonatkozó rendelkezései nem változnának, azaz a bevétel egy kijelölt része kompenzáció formájában kiosztásra kerülhetne a közszolgáltatóknak, akik azt elsősorban fejlesztésekre fordíthatnák. Így elkerülhetővé válnának a vonatkozó uniós hulladékgazdálkodási kötelezettségszegési eljárások is. A közszolgáltatás biztonságát, folyamatosságát és az önkormányzatok gazdálkodását ezzel szemben segítené, ha a kompenzációt a közszolgáltatási rendszerek működtetésre is lehetne fordítani, illetve ha a kompenzáció mértékét és felhasználását a Kormány a mindenkori

helyzethez alkalmazkodva rendeletben határozná meg. A vitatott rendelkezéssel kapcsolatos döntés a tárgyhónap után született meg.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
• Lehetővé teszi, hogy a közszolgáltató kiválasztásánál az eddig uralkodó gazdasági szempont mellett a szolgáltatás biztonsága és a szolgáltatás minősége is hangsúlyos értékelési szemponttá váljon. • A lerakási járulék egy részének kompenzációként való visszafizetése, enyhíti a gazdasági prés alá került közszolgáltatók helyzetét.	• Adminisztrációs terhek növekedése (minősítési eljárás, eljárási díjak).⁴
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Az ország területén a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységet kizárólag minősített közszolgáltatók végezhetik, így a közszolgáltatás minősége jelentősen nő. ▪ Forrásteremtés a fejlesztéseknek, ennek következtében az infrastruktúra javulása. ▪ Újrahasznosítás volumenének növelése. ▪ A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás minőségének javulása. ▪ A hulladékhasznosítás előtérbe helyezésének révén a környezeti és természeti értékek jelentősen javulása.	▪ A hulladékgazdálkodási közszolgáltatók szolgáltatási minőségének javulása nem valósulhat meg, amennyiben a jogszabály nem kerül elfogadásra. ▪ Önkormányzati/állami tulajdonú közszolgáltató nem szerzi meg a megfelelő minősítést.

⁴ MGYOSZ

Törvényjavaslat a megújuló energiaforrások alkalmazásáról

Intézkedés

A nemzeti fejlesztési miniszter május 10-én nyújtotta be az Országgyűlésnek az atomenergiával, valamint az energetikával kapcsolatos egyes törvények, továbbá a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény módosításáról szóló javaslatát. A javaslatnak a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény módosítására vonatkozó rendelkezéseinek egyebek mellett a származási garancia bevezetését és a támogatások igénybevételéhez szükséges műszaki-technikai feltételek rendeleti szintű meghatározását tartalmazzák.

Fogadtatás és hatások

A származási garancia mérhető és megkülönböztetéstől mentes feltételek alapján igazolja, hogy a termelő megújuló energiaforrásból vagy nagy hatékonyságú kapcsolt energiatermelés során hozta létre az energiát vagy annak egy részét. A felhasználók az elektronikus okirat alapján a felhasznált megújuló energia származási helyéről értesülhetnek, valamint tudomást szerezhetnek az energiatermelés legfontosabb adatairól. Az átláthatóságot erősítő eszköz elterjesztése növelheti a megújuló energia társadalmi elfogadottságát és a fogyasztók környezettudatosságát. A rendelkezések a technológiai fejlődés eredményeinek gyakorlati alkalmazását és a támogatási források hatékonyabb felhasználását tennék lehetővé.⁵

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ A megújuló forrásból származó energiatermelés fenntarthatósági megfelelőségének ellenőrzését teszi lehetővé.	▪ Többlet adminisztrációt jelent az energiatermelők számára.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ A megújuló energia támogatási források hatékonyabb hasznosulása.	▪ A szabályozás szigorú követelményekkel nehezíti és így visszaveti a megújuló forrásból való energiatermelést.

⁵www.kormany.hu/hu/nemzeti-fejlesztési-miniszterium/fejlesztés-es-klimapolitikaert-valamint-kiemelt-kozszoigaltatasokert-felelos-allamtitkarsag/hirek/energetikai-torvenymodositasok-eloterben-a-megujulo-energia

Egyéb politikai témák

A biodiverzitás-stratégia megújítása

Elkészültek a civil javaslatok is a magyar biodiverzitás-stratégia májusra aktuálissá vált megújításához. A civil értékelés szerint Magyarországon a biológiai sokféleség csökkenésének fő hajtóereje, hogy a kétezertizes évek elejére az ország 46,5 százalékát intenzív művelésű szántóterület borítja, a természetes élőhelyeket sok közlekedési útvonal szabdalta szét. Az idegen fajok kiszorították a természetes állat- és növényfajokat, valamint a nagymértékben rontott erdőszerkezet, a talaj pusztulását okozó fenntarthatatlan használat, illetve a megbolygatott vízháztartás is problémát okozott. Farkas István, a Magyar Természetvédők Szövetségének vezetője szerint, amíg a környezeti erőforrások felhasználásának határt szab a természet tűrőképessége, addig a társadalom nem állít határt a saját maga növekedése elé. Bármely környezeti probléma csak úgy oldható meg, ha az ember képes határt szabni saját növekedésének. A civilek azt javasolták, hogy erőforrás-felhasználási plafonokat vezessenek be, és azokat igazítsák a természet tűrőképességéhez. A szervezetek egy, a természetes élőhelyek további csökkenésének megakadályozását célzó moratórium meghirdetését javasolták.⁶

A hortobágyi LIFE+ projekt

Szabó Csaba, a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. ügyvezetőjének májusi nyilatkozata szerint, a korábban tervezett formában nem volt kivitelezhető a „Legelőtavak élőhely-kezelése a Hortobágyon” LIFE+ projekt, annak tartalma mindenképpen módosításra szorult. Tekintettel arra, hogy egy ekkora természetvédelmi program támogatásának a visszautasítása bizalomvesztést jelenthet az EU-val szemben, az ügyvezető arról is tájékoztatást adott, hogy a projekt kivitelezésével kapcsolatos kompromisszumos megoldást kívánt meghatározni. A tárgyalási lehetőséget kérő levelét már május folyamán elküldték Brüsszelbe, az Európai Unió illetékes szervéhez. Mint Szabó Csaba fogalmazott, az előző vezetőség részéről alapvetően nem volt rossz elképzelés a legeltetéshez szükséges élőhelyek kialakítása, illetve az állatállomány növelése, de azóta megváltozott a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft működési alapkoncepciója. Korábban 13 ezer hektár terület állt rendelkezésre, amelyen a projektgazda az állatsűrűséget meg akarta duplázni, és ehhez a projekt keretében vásárolt volna 1300 marhát, 200 bivalyt és 500 birkát.

6

http://www.mtvsh.hu/a_biologiai_sokfelesseg_megorzesenek_alapfeltetele_egy_uj_nemzeti_biodiverzitas_strategia

Azonban az új koncepcióját követve a Kft. felére csökkentette a saját területét, és inkább olyan állattartóknak adta bérbe, akik addig nem jutottak ilyen lehetőséghez.

Az Európai Bizottság brüsszeli illetékese május végén egy kemény hangú levélben reagált a Hortobágyi Nemzeti Park bejelentésére, amely szerint a magyar fél visszamondta a tízmillió eurós LIFE+ projektet. Angelo Salsi szerint a hortobágyi társaság által bejelentett szerződésfelmondás nem indokolt, ezért a projekt visszamondását nem is fogadta el. Egy ilyen nagyságrendű támogatási szerződés visszamondása példátlan a LIFE+ program húszéves történetében, s megkérdőjelezi a magyar állami felügyelettel zajló pályázatok hitelességét és komolyságát – fogalmazott a tisztviselő. Salsi arra kérte a magyar partnert, hogy a programot teljes egészében az aláírt szerződés szerint valósítsa meg.⁷

A Makói-árok nemkonvencionális gáztelepeinek kitermelése

Természetvédő szervezetek képviselői értekeztek, illetve tájékozódtak a gázkitermelés új technológiájáról a TXM Kft. szakértőivel egy budapesti rendezvényen a tárgyhónapban. A Makói-árokban koncessziós jogot birtokló cég kezdeményezte, a Méltányosság Politikaelemző Központ és a Követ Egyesület pedig megszervezte a tárgyalást. A TXM Kft. korábban független szakértővel hatástanulmányt készíttetett annak érdekében, hogy a zöldszervezetek a gázkitermelés természetvédelmi kockázataival kapcsolatos kérdéseik megválaszolásra kerüljenek, hiszen egy ilyen mélységű jelentésre az eziránt érdeklődő zöldeknek nem lett volna elegendő pénzük. Zsolt Péter, a Méltányosság munkatársa szerint a tanulmány hitelességét, minőségét a cég és a kerekasztal-beszélgetésre eljött három zöldszervezet képviselői egyaránt elfogadták. Az egyeztetés ebből a szempontból eredményes volt, és Zsolt Péter úgy látja, hasznos lenne, ha a többi magyarországi vállalat is főlvállalna ilyen nyilvános találkozót.

Simon Gergely, a Greenpeace regionális vegyianyag-szakértője ugyanakkor nyilatkozatában úgy fogalmazott, hogy bár szerinte is valóban alapos tanulmányt kaptak, de voltak olyan kérdéseik, amelyekre nem érkezett teljesen megnyugtató válasz a beszélgetésen. A környezetvédelmi civil szervezet emlékeztetett, hogy a rétegrepesztéses technológia még fejlesztés alatt állt. Szerintük ugyanúgy nem lehet száz százalékban kézben tartani ezeket az 5-6 ezer méter mélységben, ezer baros nyomáson, több száz Celsius-fokon zajló folyamatokat, mint a tengeri kőolajkutatás esetében. Az nem elég, hogy egy cég megígéri, vigyázni fog az ivóvízbázisra – fogalmazott Simon Gergely.⁸

Május végén új fejlemény történt az ügyben, ugyanis a TMX Kft. bejelentette, hogy bírósághoz fordult, mert nem kapta meg a szakhatósági engedélyt az ásványkincs feltárásához szükséges rétegrepesztéshez. A nemkonvencionális gázkészletek kutatás-

⁷ <http://www.greenfo.hu/hirek/2013/05/20/kerdesesse-valik-a-magyar-nemzeti-parkok-szavahihetosege>

⁸ http://www.delmagyar.hu/mako_hirek/makoi_gaz_fenntartja_aggalyait_a_greenpeace/2331887/

termeléséhez szükséges rétegrepesztéssel kapcsolatban a környezetvédelmi szakhatóság elsősorban azt nehezményezte, hogy a termelés során olyan víz kerül felhasználásra, amelyben rákkeltő anyag található. A TMX ügyvezető igazgatója szerint, ha ez valóban igaz lenne, akkor az ügy az ÁNTSZ hatáskörébe tartozna.

Szabó György a hiányzó engedéllyel kapcsolatban egy szakmai konferencián úgy nyilatkozott, hogy lehet, hogy kormányzati koordinációs probléma áll a háttérben, sőt hatáskörtúllépés is történhetett. Az ügyvezető korábban arról beszélt, hogy a 995 négyzetkilométeres területen lefúrt 16 kúttal igazolták, hogy a mélyben körülbelül 2500 méter vastag gáztelített réteg van, valamint az előzetes környezeti hatástanulmány jóval 2010 előtt megszületett a makói gázmező ügyében, a bányatelken aktív kutatás folyt, de 2012-ben megváltozott a hatósági hozzáállás, és a cég így koncesszió nélkül maradt.⁹

A megújulóenergia-hasznosítási cselekvési terv felülvizsgálata

Horváth Attila Imre, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium zöldgazdaság-fejlesztésért, klímapolitikáért és kiemelt közszolgáltatásokért felelős helyettes államtitkára, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) és a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Zöld energia konferenciáján jelentette be, hogy felülvizsgálják a megújulóenergia-hasznosítási cselekvési tervet. A tájékoztatás szerint a felülvizsgálat során figyelembe veszik a folyamatosan fejlődő technológiákat, ugyanakkor a Magyarország által 2020-ra vállalt célkitűzés, a 14,65 százalékos megújulóenergia-résarány az energiafelhasználásban változatlanul megmarad.¹⁰

További nyilatkozatokból kiderült, hogy 2014. január 1-jétől a Mavirnak nem lesz kötelező a megújuló rendszerekben előállított teljes árammennyiséget átvennie. A zsinórmennyiség fölötti mennyiséget a Mavir a tőzsdén eladja. Az új rendszer könnyíti a termelők helyzetén abból a szempontból, hogy az addigi egy hónap helyett csak egy nappal előre kell jelezniük az átadandó áram mennyiségét. Még jobban jár a Mavir: évente 5-6 milliárd forintot takaríthat meg azzal, hogy az új rendszerben kevesebb kiegyenlítő villamos energiát kell vásárolnia.¹¹ A bejelentéssel kapcsolatban közleményt adott ki a Lehet Más a Politika, amelyben annak a véleményüknek adtak hangot, mely szerint így kivezetésre kerülne a lakossági energiaszámlából az egyetlen eszköz, amivel a zöldenergia-beruházásokat addig támogatta a Kormány. „Vagy a vállalati fogyasztók áramárát emelik meg a tervezettnél is nagyobb mértékben, vagy tovább halasztódik az új megújuló energia támogatási rendszer bevezetése. Mindkét variáció tragikus következményekkel jár: az egyik a gazdasági növekedést, a másik a klíma-alkalmazkodást és az energiafüggetlenség biztosítását lehetetleníti el” – fogalmazott a párt. „A kormányzati kommunikációból kiolvasható, hogy a Kormány az utóbbi mellett

⁹ http://hvg.hu/gazdasag/20130527_Nincmakoi_gazkincs_birosag

¹⁰ <http://www.erdon.ro/felulvizsgaljak-a-megujuloenergia-hasznositasi-cselekvesi-tervet/2264363>

¹¹ <http://nepszava.hu/cikk/644629-adoemeles-mellett-csokkentik-a-rezsit>

döntött: „kukázza a megújulókat a rövid távú népszerűsítés érdekében”. Ezzel még sokáig Európa legdestruktívabb, kizárólag az atomra és a fosszilis energiahordozókra épülő energiarendszerét fogjuk használni” – zárult a közlemény.¹²

A Római parti mobilgát megépítése

Májusban tovább folytatódott a Római partra tervezett mobilgát körül kialakult vita. Előzetesen Pálincás József MTA-elnök egy sokak által szakterületi szempontból kiegyensúlyozottnak tartott bizottságot hozott létre, így a mobilgát kritikusai abban reménykedtek, hogy a gát terve az MTA-nál nem veszi majd olyan simán az akadályt, ahogyan az a BME Geotechnikai tanszékén történt. Annak ellenére, hogy az MTA májusban még nem adott szakvéleményt, a beruházás városházi ügymenete tovább folytatódott. Az Erbo-Plan Kft., május folyamán - a városháza jóváhagyásával – nyújtotta be fakivágási, környezetvédelmi és vízjogi engedélyezésre a terveket. A cég által készített környezeti hatástanulmány azonban sajtóértesülések szerint már az MTA bizottsági ülésén „komoly kérdéseket vetett fel”. A hírek hatására a „Maradjanak a Fák a Rómain” Facebook csoport új lendületet vett és májusra közel 7000 követőt tudhatott magáénak. Emellett a Római Fürdő Telepegyesület a projekt ellen helyszíni aláírásgyűjtő kampányba kezdett, és ügyfélként jelentkezett be az eljárásba a Védegylet mellett. A civilek félelmeivel kapcsolatban Csók László városházi osztályvezető májusi nyilatkozatában annak a véleményének adott hangot, amely szerint „a környezetvédelmi hatóság rendkívül alapos és körültekintő eljárása kellő garanciát nyújt arra, hogy az adott körülmények között a lehető legjobb megoldást választottuk, és nem okozunk maradandó károsodást a környezetünkben”.¹³

¹² http://os.mti.hu/hirek/86537/szel_bernadett_fuggetlen_orzaggyulesi_kepviselo_kozlomenye

¹³ <http://epiteszforum.hu/kerdesek-es-valaszok-a-romai-parti-mobilgatrol>

Külpolitikai és nemzetközi kitekintés

A verespataki aranybánya megnyitása

A verespataki részvények önálló cégbe szervezéséről határozott a román Kormány május folyamán, hogy az állam könnyebben részt vehessen a Rosia Montana Gold Corporation (RMGC) társaság tőkeemelésében. Az Alburnus Maior egyesület közleményben tiltakozott a bányanyitás engedélyezését is előrevetítő kormányhatározat ellen. Az egyesület arra figyelmeztetett, hogy a Kormány az RMGC érveit sorolta fel a határozat alátámasztásában (színesfémek kitermelése több milliárd dollárra becsült bevételt hozna a költségvetésnek, nagymértékben hozzájárulhatna a romániai bányászat fellendítéséhez, és sok munkahelyet teremtene egy olyan térségben, amelyet ma munkanélküliség sújt), és elhallgatta a bányanyitással kapcsolatos aggályokat.¹⁴ A környezetvédő civil szervezetek annak az aggodalmuknak is hangot adtak, amely szerint a sokat vitatott környezetvédelmi szempontokról, megfeledezett a kormány. A zöldek szerint addig sem a környezetvédelem volt a kormányzat fő szempontja a bányanyitás vitájában, a háttérben súlyos anyagi érdekek ütköztek. Bukarest ugyanis rájött, hogy túl olcsón adta el a kanadaiaknak az aranykészletet. Noha a kabinet korábban sürgősségi határozatban megduplázta a nemesfémek kitermelése után fizetendő járadékok mértékét, a verespataki megállapodást nem lehetett megváltoztatni. Az új cég megalapítása arra utalt, hogy a kormánynak sikerült a kanadai cégtől nagyobb részesedést kikényszerítenie, ami egyes szakértői becslések szerint 19 milliárd dolláros hasznot hozhat Bukarestnek.¹⁵ A hónap végén a Ponta-kabinet szakértői bizottsága megadta a környezetvédelmi engedélyt a verespataki bányához.

Az engedéllyel kapcsolatban Eckstein-Kovács Péter RMDSZ-es politikus nyilatkozatában adott hangot meglepettségének, emlékeztetve arra, hogy a román miniszterelnök korábban többször kinyilvánította, hogy nem pártolja a ciános aranykitermelést Verespatakon, mert veszélyesnek tartja azt. Az RMDSZ politikusa úgy gondolja nem igaz az a felvetés, hogy Romániának túl sokba kerülne, ha annyi év után mégis megakadályozná a kanadai befektetők tervét. Az engedélyezési feltételek között szerepelt ugyanis az is, hogy a beruházó környezetbarát technológiát alkalmaz. Ha Románia nem tekinti megfelelőnek a környezetvédelmi garanciákat, nemzetközi törvényszék előtt sem lenne esélytelen. Eckstein szerint a beruházás határon átnyúló hatásai miatt a magyar kormánynak is haladéktalanul és keményen fel kell lépnie az ügyben.¹⁶ Kovács Csongor, a Zöld Erdély Egyesület elnöke szerint a román Kormány „fű alatt” készítette elő a szükséges dokumentumokat, melyeket egyszerre készült nyilvánosságra hozni. Az egyesület elnöke véleménye szerint azért jártak el ilyen hirtelen, hogy ne maradjon idejük tiltakozást szervezni a beruházást ellenző

¹⁴ <http://www.maszol.ro/index.php/gazdasag/11900-onallo-cegbe-szervezte-verespataki-reszvenyeit-a-roman-allam>

¹⁵ http://www.napi.hu/magyar_gazdasag/beinditjak_a_banyagepeket_verespatakon.552679.html

¹⁶ <http://nepszava.hu/articles/article.php?id=647606>

szervezeteknek.¹⁷ Megszólalt az ügyben Illés Zoltán, a Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára, aki szerint a bányanyitásra vonatkozó politikai döntést a román Kormány májusra már meghozta. Illés szerint az egyik oldalon azok voltak, akik XXI. századi módon a környezetvédelemben, a jövőben gondolkodtak, a másik oldalon pedig azok, akik elavult, korszerűtlen módon bármit megtesznek az aranyért, az ezüstért. Az államtitkár úgy gondolja, egyetlen országnak sincs arra eszköze, hogy meg tudjon akadályozni egy másik országot abban, ha az a saját területén egy ilyen beruházást szeretne megvalósítani. Sőt szerinte uniós szinten sem jobb a helyzet, hiszen az Európai Parlament eldöntötte a cianidos technológiák betiltását, viszont a cianidos lobbis hatására az Európai Bizottság ezt nem akarta végrehajtani.¹⁸

A neonikotinoid tartalmú csávázószerek uniós tiltása

Az Európai Unió tagállamai másodjára is döntésképtelennek bizonyultak a három neonikotinoid betiltására vonatkozó bizottsági javaslatról. Bár a tagállamok többsége (15 tagállam) a tiltás mellett foglalt állást, a döntés elfogadásához szükséges minősített többség sem a javaslat ellen, sem amellett nem sorakozott fel. A tiltás ellen nyolc tagállam tette le voksát, köztük szerepelt Magyarország, Nagy-Britannia és Olaszország is. A szavazás után Tonio Borg, az EU fogyasztóvédelmi biztosa elmondta, hogy három növényvédőszernek az EU területén való alkalmazását az Európai Bizottság december 1-jétől két éves próbaidőre betilthatja, hiszen az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság szerint valószínűleg ezek felelősek a méhek tömeges pusztulásáért. „Szavamat adom, hogy minden tőlem telhetőt megteszek a méheink megóvásáért, amelyek olyan létfontosságúak az ökoszisztémánkban és évente több, mint 22 milliárd eurós a hozzájárulásuk az európai mezőgazdasághoz” – jelentette ki közleményében Tonio Borg. A javaslat a neonikotinoidok használatát a vetőmagok kezelésénél, a csávázásnál és a talajművelésnél, a gabonafélék és a méheket vonzó növények esetében akarta volna korlátozni. A hatóanyagcsoportba tartozó növényvédőszereket csak a szakma képviselői alkalmazhatnák. Azonban előfordulhatnak olyan esetek, amikor feloldanak a tilalmat, így az üvegházakban és a nyílt területeken a virágzás után. A Bizottság a tilalom bevezetésétől számított két éven belül releváns tudományos és technikai fejlődés fényében újra megvizsgálná a három növényvédőszer engedélyezésének kritériumait.

A neonikotinoid olyan, viszonylag új típusú növényvédő hatóanyag, amit a csávázáskor alkalmaznak. A csávázás a magokat és a csíráállapotú haszonnövényeket hivatott a kártevők ellen megvédeni, Magyarországon a mezőgazdasági szakértők szerint ez az egyik legjelentősebb eljárás a vetőmagtermelés minőségének biztosítására. Mivel hazánkban még nem találtak közvetlen együttjárást a három említett növényvédőszer használatára és a

¹⁷ <http://www.maszol.ro/index.php/gazdasag/12666-korodi-a-kormany-kimondta-a-szakertoi-igent-verespatakra>

¹⁸ <http://erdely.ma/gazdasag.php?id=142211>

méhpopuláció megritkulása között, így a magyar Kormány az Európai Tanácsban ezzel a témával kapcsolatban azt képviselte, hogy ameddig nem derül ki feketén-fehéren az összefüggés, addig az egyes országok saját maguk hozzassák meg a döntést arról, hogy betiltják-e vagy sem ezen hatóanyagokat. Az Európai Terményvédelmi Szövetség (European Crop Protection Association – ECPA) főtitkára sem üdvözölte a döntést. „Mély csalódottságot érzünk a döntés miatt. Először is azért, mert több uniós tagállamban készült független tanulmány is világosan dokumentálta, hogy ha a neonikotinoid növényvédőszereket korrektül használják, egyáltalán nem hatnak a méhpopulációra. Emellett a folyamat is véletlenszerű volt, mert figyelmen kívül hagyta a tagállamok semlegesítési célzatú intézkedéseit. A döntés nagyon gyenge tudományos lábakon áll, mert az EFSA értékelése nem volt befejezett.” – fejtette ki Friedhelm Schmider.¹⁹ Ruthner Szabolcs, a Vetőmag Szövetség ügyvezető igazgatójának májusi nyilatkozata szerint akár tizenöt százalékkal is csökkenhet a hazánkban termelt vetőmag mennyisége a döntés következtében. Az ügyvezető igazgató szerint ugyanis a csávázószer helyett talajfertőtlenítéssel vagy a táblák permetezésével védekezhetnek a kártevők ellen, ugyanakkor mindkét megoldás nagyobb környezeti terheléssel jár, hiszen míg a vetőmagok kezelésénél egy hektárra vetítve grammnyi vegyszer jut a földbe, a permetezéskor ennek többszörösét kell felhasználni. A hatás viszont jóval gyengébb, mit a csávázószeres esetében. Mészáros László az Országos Magyar Méhészeti Egyesület elnöke szerint az uniós tiltás az elővigyázatosság szempontjából fontos, a hatásvizsgálatok elkészítésére azonban így is szükség maradt.²⁰

¹⁹ <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20130429-betiltjak-a-mehpusztulas-okanak-tartott-szereket.html>

²⁰ <http://magyarhirlap.hu/sajat-jogkorben-dont-az-europai-bizottsag-a-novenyvedo-szerrol>